

หน่วยที่ 1

การร่างภาพ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายลักษณะของแบบงานเทคนิคที่ร่างด้วยมือ ได้ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะของกระดาษร่างแบบ ได้ถูกต้อง
3. บอกวิธีร่างภาพให้ได้สัดส่วน ได้ถูกต้อง
4. บอกวิธีจับดินสอร่างภาพ ได้ถูกต้อง
5. บอกน้ำหนักเส้นที่ใช้ในการร่างภาพ ได้ถูกต้อง
6. แสดงการลากเส้นตรงในแนวนอน ได้ถูกต้อง
8. แสดงการร่างมุม ได้ถูกต้อง
9. แสดงการร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสและสี่เหลี่ยมผืนผ้า ได้ถูกต้อง
10. แสดงการร่างวงกลมและส่วนโค้งของวงกลม ได้ถูกต้อง
11. แสดงการลากเส้นโค้งใด ๆ ได้ถูกต้อง
12. แสดงขั้นตอนการร่างแบบงานด้วยมือเปล่า ได้ถูกต้อง

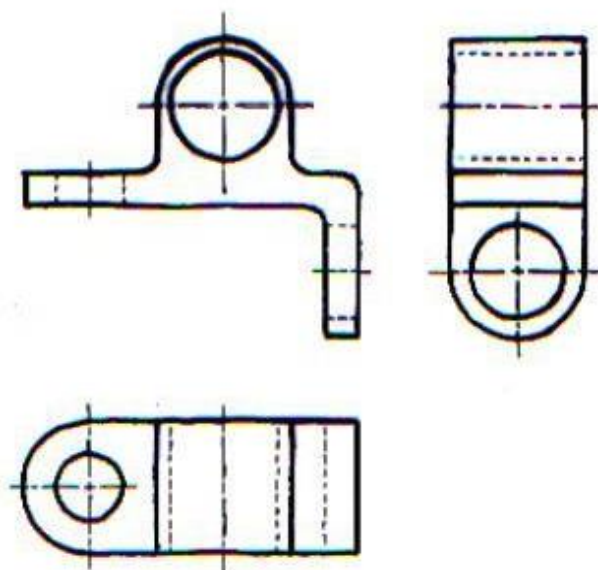
หน่วยเรียนที่ 1

1. ภาพร่าง

ภาพร่างเกิดจากการร่างด้วยมือเปล่าไม่ใช้เครื่องมือเขียนแบบ แต่อาศัยเทคนิคการร่างช่วยให้เกิดภาพอย่างรวดเร็ว ตามจินตนาการ หรือ การร่างจากต้นแบบ ดูแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย

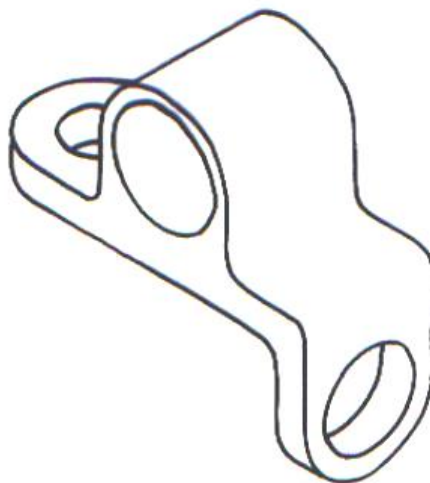
1.1 ชนิดของภาพร่าง

1. แบบออร์ธोगราฟิค (Orthographic) เป็นภาพฉายสองมิติ ร่างได้ง่าย ใช้เป็นแบบคำสั่งงาน บางที่เรียกว่า แบบเทคนิค

รูปที่ 1.1 ภาพร่างเป็นภาพฉายสองมิติ

2. แบบพิกทอเรียล (Pictorial) เป็นภาพสามมิติ ร่างได้ยาก ใช้เป็นแบบในแคตตาล็อก

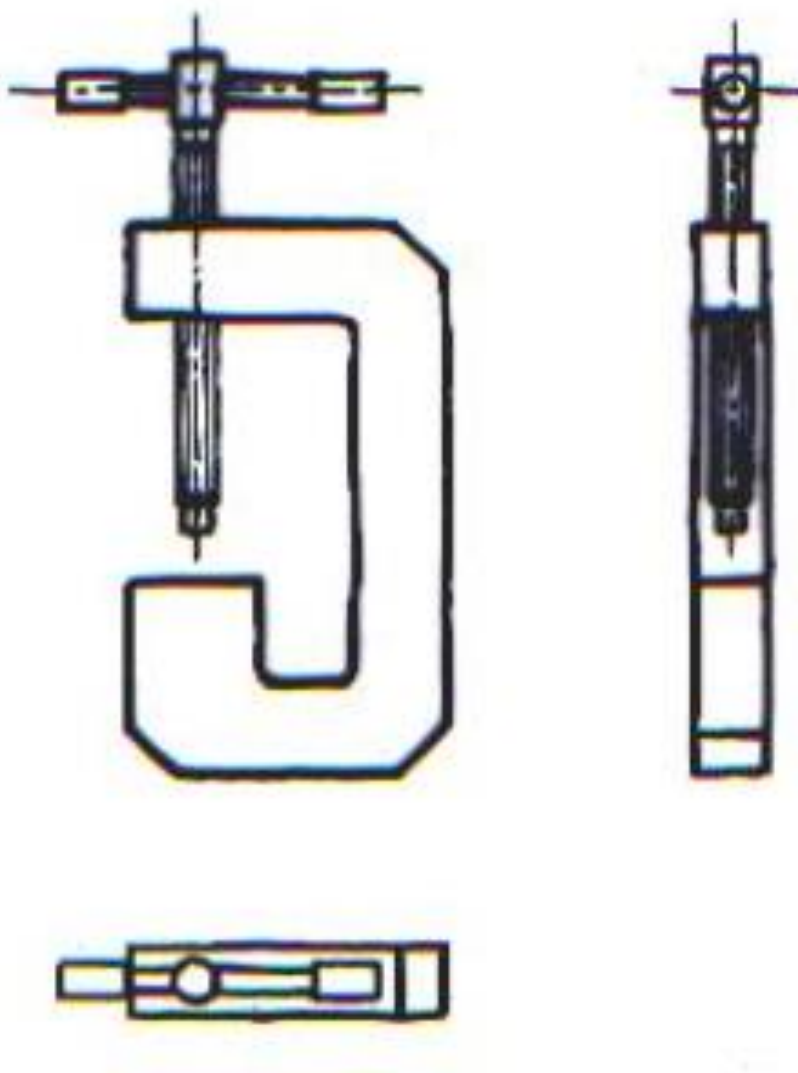
รูปที่ 1.2 ภาพร่างแบบสามมิติ

หน่วยเรียนที่ 1

1.2 แบบเทคนิคที่ร่างด้วยมือมีลักษณะดังนี้

1. ไม่จำเป็นต้องเป็นต้องเป็นแบบที่ได้ตามมาตราส่วนแต่ได้สัดส่วน
2. ร่างด้วยมือเปล่า
3. ดูเข้าใจง่าย

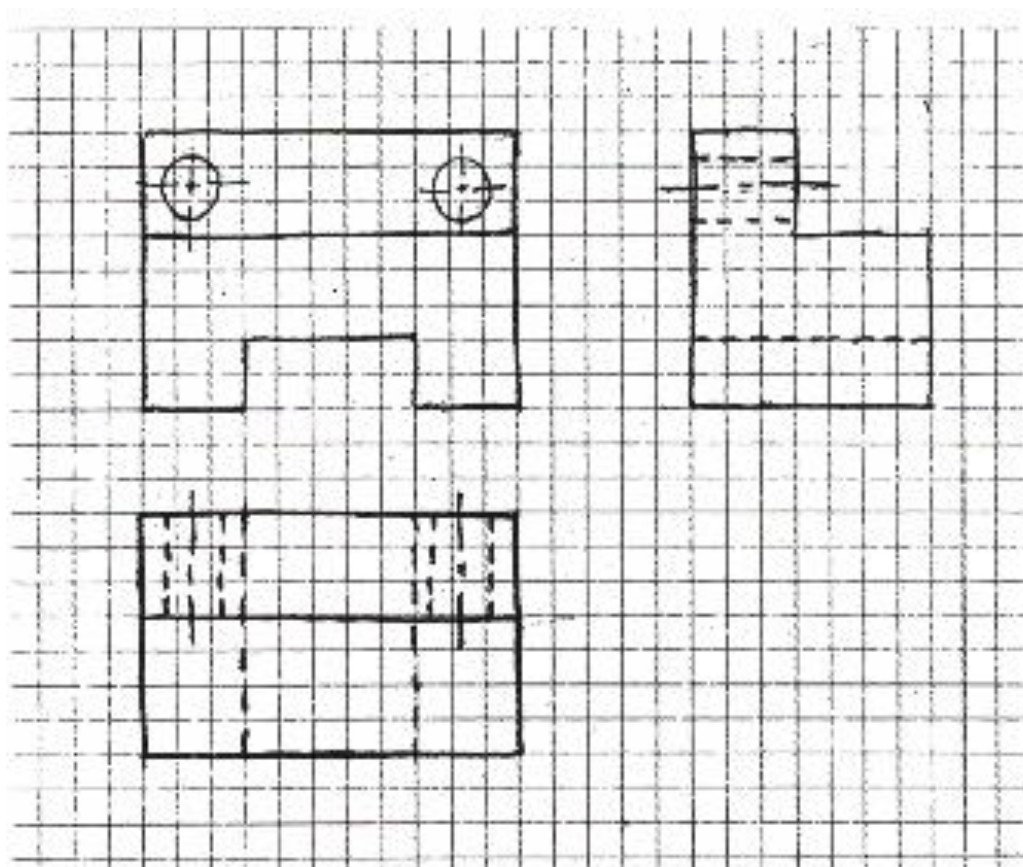
รูปที่ 1.3 ภาพร่างแบบงานเทคนิค

หน่วยเรียนที่ 1

2. หลักการสำคัญในการร่างแบบงานมือเปล่า

การเขียนภาพร่างให้ดีขึ้นจะต้องฝึกหัดจนกระทั่งเกิดความชำนาญ โดยอาศัยหลักการขึ้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่

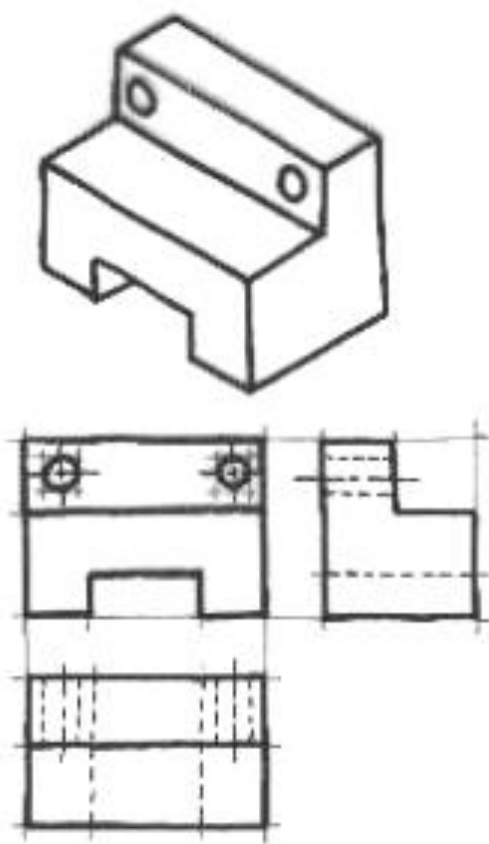
2.1 กระจายร่างแบบ กระจายขาวธรรมดาสำหรับผู้ชำนาญแล้ว กระจายที่มีตารางทำขึ้นเฉพาะหรือ กระจายกราฟ สำหรับผู้ที่เริ่มฝึกหัดจะช่วยให้ลากเส้นตรงในแนวนอนและแนวตั้งได้ง่าย อีกทั้งสามารถกำหนดระยะและสัดส่วนได้จากช่องตาราง

รูปที่ 1.4 ตัวอย่างการร่างภาพบนกระดาษที่มีตาราง

หน่วยเรียนที่ 1

2.2 สัดส่วน ภาพร่างที่ดีจะต้องมีสัดส่วนที่ถูกต้อง แม้ว่าจะมีเทคนิคในการร่างดีเพียงใดก็ตามแต่ถ้าภาพไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมก็ยากที่จะได้ภาพที่ดีได้ การร่างให้มีสัดส่วนที่ถูกต้องนั้นทำได้โดยประมาณความยาวของส่วนต่างๆ ไม่จำเป็นต้องวัดอย่างละเอียด แต่ใช้หลักการเปรียบเทียบว่าด้านใดยาว สั้นต่างกันอย่างไร ตัวอย่างเช่น ถ้าความสูงของวัตถุเป็นสองเท่าของความกว้างเราก็สามารถใช้สัดส่วนนี้กับรายละเอียดอื่นๆ ได้

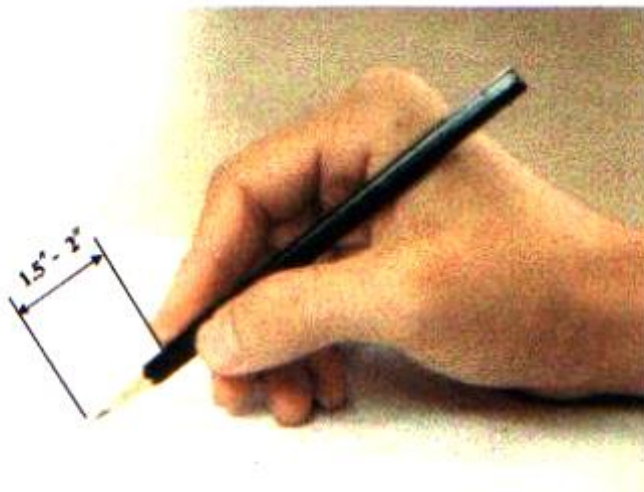

รูปที่ 1.5 การร่างรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากล้อมรอบรูปที่จะร่างทำให้รูปได้สัดส่วน

หน่วยเรียนที่ 1

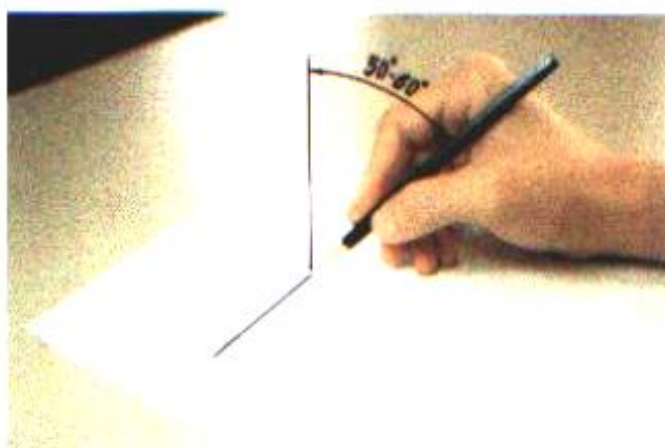

2.3 วิธีการจับดินสอ ดินสอที่ใช้ควรเป็นดินสอชนิดไส้อ่อน เช่น F หรือ HB โดยจับให้ห่างจากปลายดินสอประมาณ 1.5" ถึง 2" (ดังรูป 1.6) ขณะที่เขียนหมุนปลายดินสอไปด้วยเพื่อให้ปลายดินสอคงความแหลมอยู่ได้นาน

รูปที่ 1.6 การจับดินสอในการร่างรูป

2.3.1 ความเอียงของดินสอในขณะลากเส้น
ถ้าลากเส้นตรงให้เอียงจากแนวตั้งประมาณ 50-60 องศา ดังรูปที่ 1.7

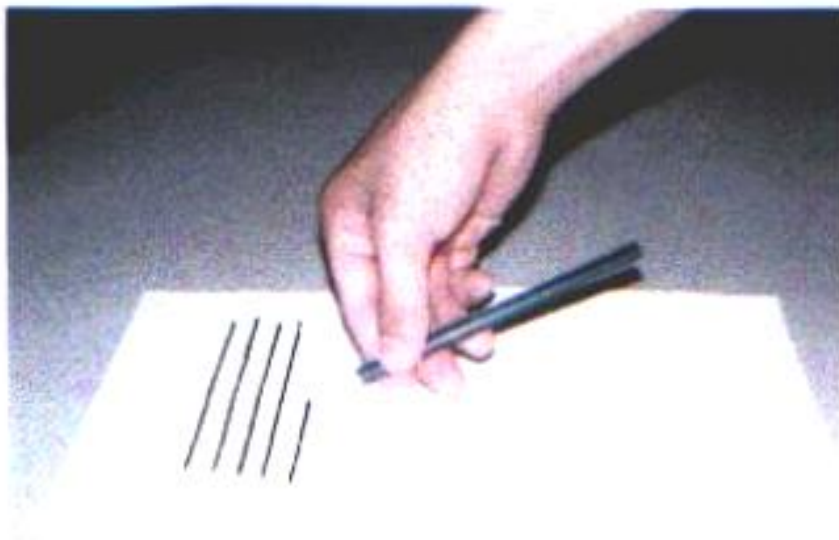

รูปที่ 1.7 ความเอียงของดินสอขณะเขียนเส้นตรง

หน่วยเรียนที่ 1

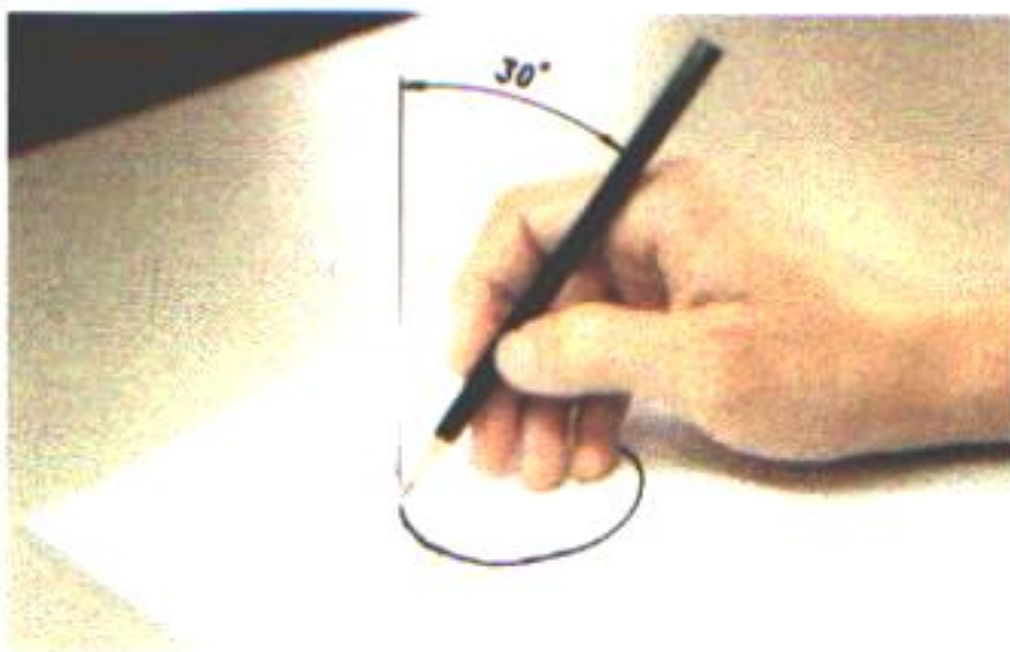

บางครั้งการลากเส้นตรงอาจจับดินสอให้เกือบราบกับพื้น โดยมีเล็บรองรับอยู่ ดังรูปที่ 1.8

รูปที่ 1.8 แสดงการจับดินสอรอบกับพื้นลากเส้นตรง

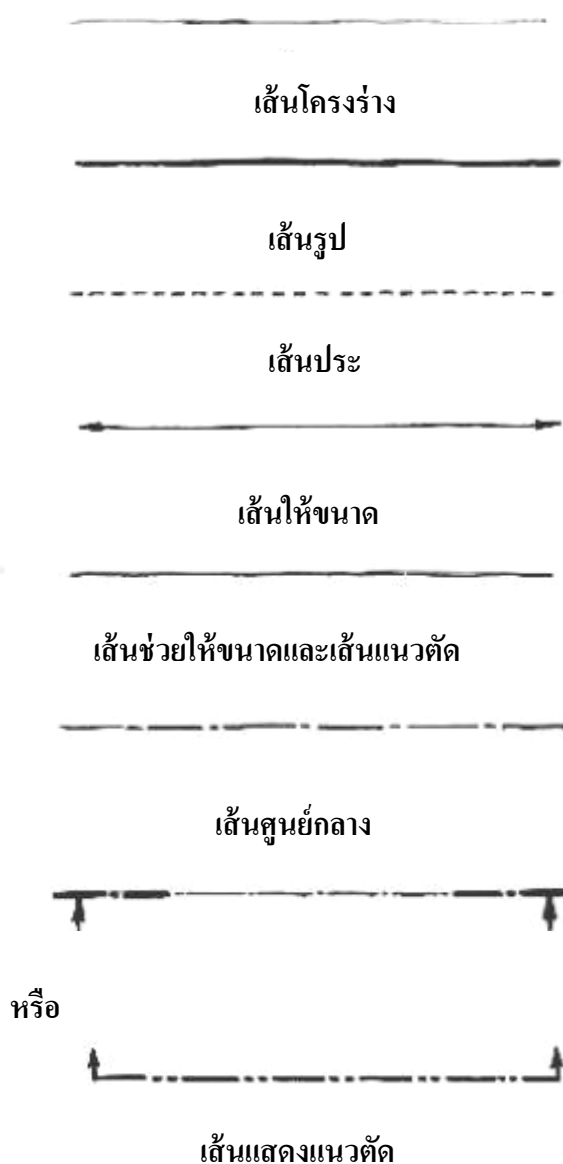
ถ้าเขียนวงกลมให้เอียงดินสอประมาณ 30 องศา ดังรูปที่ 1.9

รูปที่ 1.9 ความเอียงของดินสอขณะเขียนวงกลม

หน่วยเรียนที่ 1

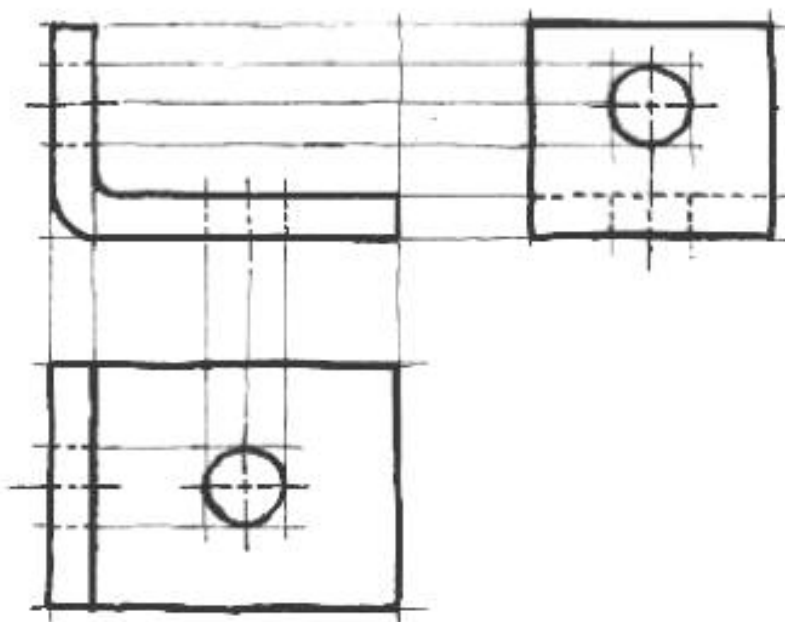
2.4 **น้ำนักเส้น** การบอกความหนักเบาของเส้นร่างไม่ใช่ความดำของเส้นเป็นตัวบอก แต่ใช้ความหนาของเส้นแทนซึ่งทำได้โดยการกดดินสอหนักหรือเบา โดยเริ่มต้นเขียนโครงร่างเป็นเส้นเบาๆ เมื่อภาพสมบูรณ์แล้วจึงค่อยแต่งให้เป็นเส้นหนัก ด้วยวิธีนี้ถ้าร่างเส้นผิดจะลบออกได้โดยง่าย

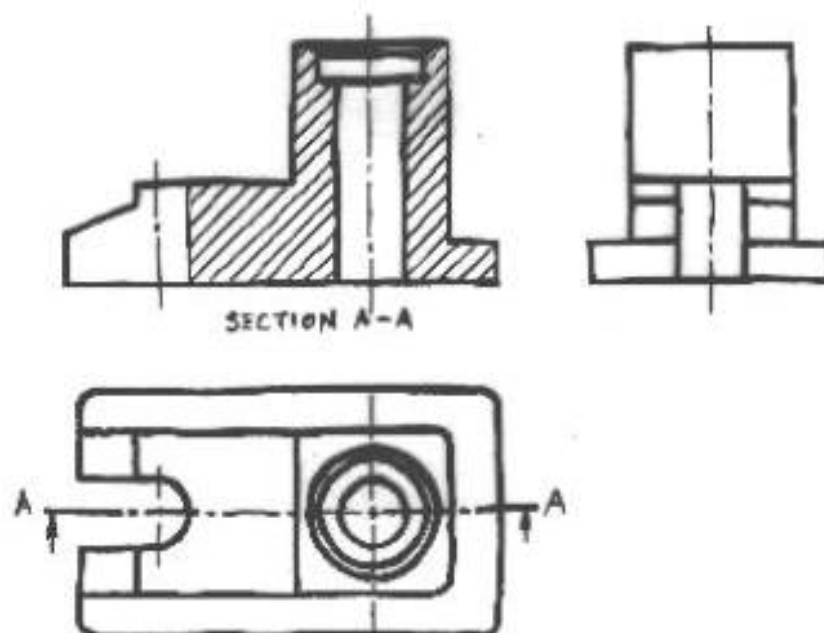
รูปที่ 1.10 ลักษณะของเส้นที่ใช้ในการร่างภาพ

หน่วยเรียนที่ 1

2.5 ตัวอย่าง นำหนักเส้นที่ใช้ร่างภาพ

รูปที่ 1.11 แสดงเส้นโครงร่าง เส้นรูป และ เส้นประ

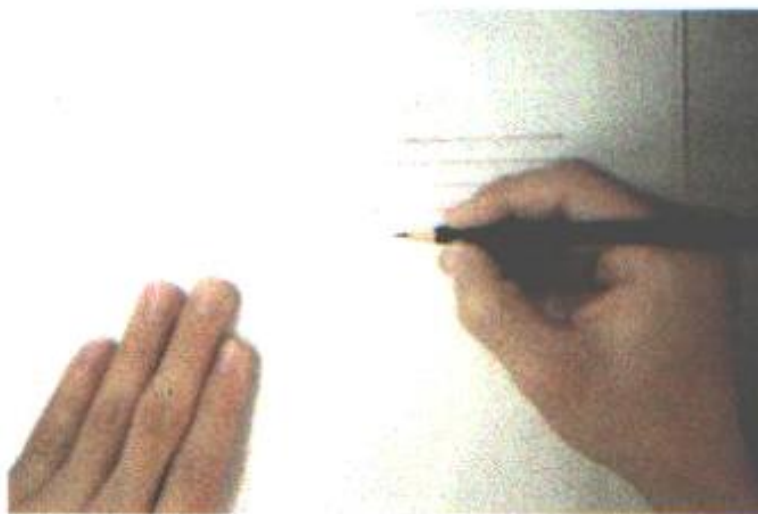
รูปที่ 1.12 แสดงเส้นรูป เส้นศูนย์กลาง เส้นแสดงแนวตัด และ เส้นรอยตัด

หน่วยเรียนที่ 1

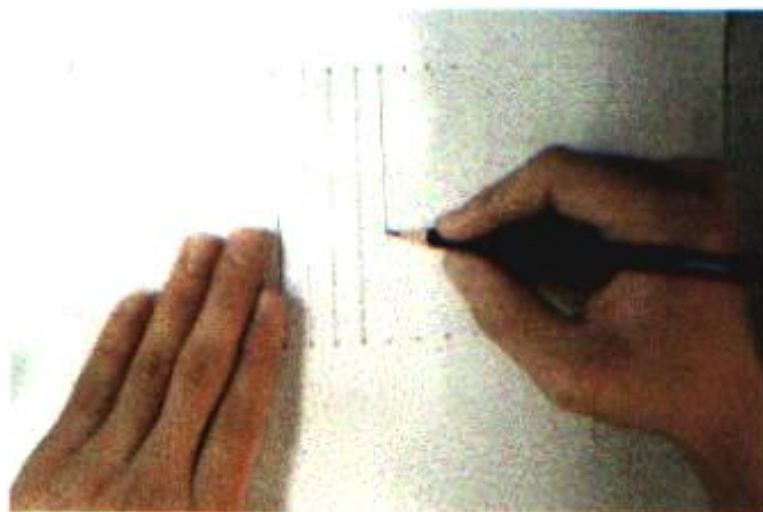
3. การร่างเส้นตรง

3.1 ร่างเส้นตรงในแนวนอน ให้กำหนดจุดหัวและท้ายของเส้นเพื่อแสดงแนวของเส้นตรง ตามองจุดสุดท้ายแล้วลากเส้นเชื่อมต่อกันจากซ้ายไปขวา (สำหรับผู้ที่ถนัดมือขวา) ดังรูปที่ 1.13 ไม่ควรไต่ดินสอเพราะจะขูดกระดาษขาดได้

รูปที่ 1.13 แสดงการร่างเส้นตรงในแนวนอน

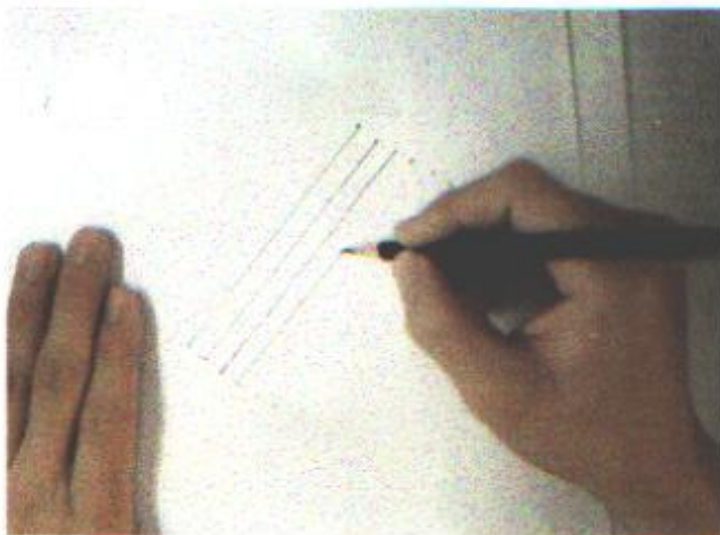
3.2 ร่างเส้นตรงในแนวตั้ง ทำโดยกำหนดจุดหัวท้ายแสดงแนวเส้น ตามองจุดสุดท้าย ลากดินสอจากบนลงล่างเชื่อมต่อกัน ดังรูปที่ 1.14

รูปที่ 1.14 แสดงการลากเส้นตรงในแนวตั้ง

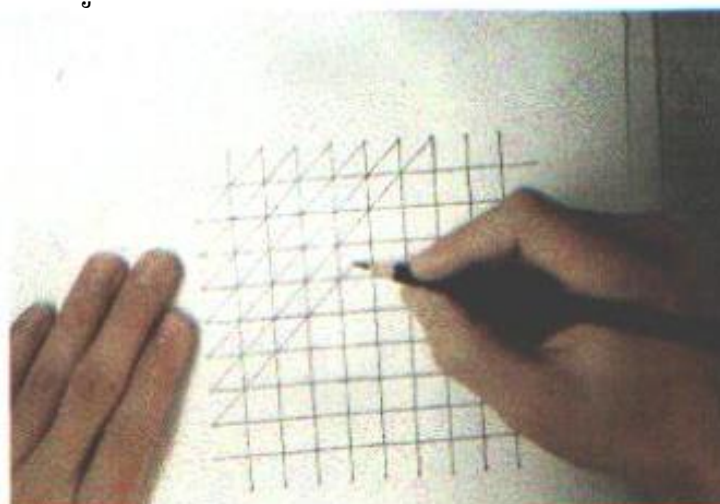
หน่วยเรียนที่ 1

3.3 ร่างเส้นตรงในแนวเฉียง กำหนดจุดหัวท้ายเช่นเดียวกันกับการร่างเส้นตรงในแนวนอน และแนวตั้งโดยลากคินสอจากซ้ายไปขวา ดังแสดงในรูปที่ 1.15

รูปที่ 1.15 แสดงการลากเส้นตรงในแนวเฉียง

ในการร่างเส้นตรงถ้าลากเส้นสั้นๆ ใช้การเคลื่อนที่ของนิ้วมือและข้อมือ แต่ถ้าลากเส้นยาวๆ ให้ยกแขนเคลื่อนไปด้วย จะช่วยให้การลากเส้นตรงทำได้ตรงแนวมากขึ้น และเพื่อให้เกิดความชำนาญในการลากเส้นควรฝึกหัดลากเส้นตรง ในแนวนอน แนวตั้งและแนวเฉียงร่วมกันตาม รูปที่ 1.16 ให้เกิดความชำนาญ

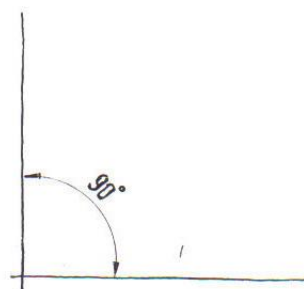
รูปที่ 1.16 แสดงการลากเส้นแนวนอน แนวตั้งและแนวเฉียงร่วมกัน

หน่วยเรียนที่ 1

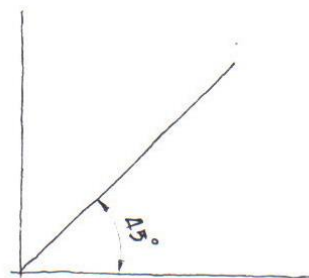
---

4. การร่างมุม

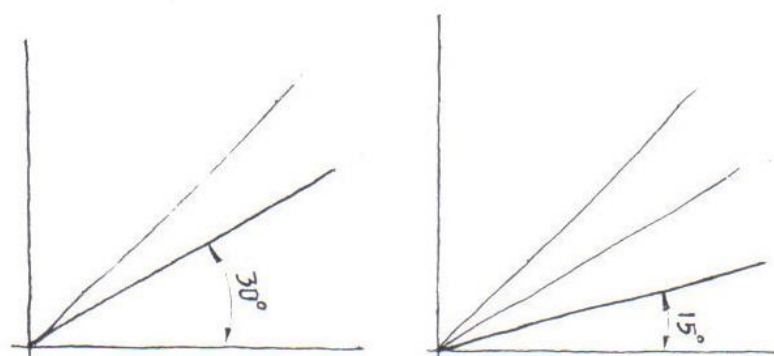
1. ลากเส้นสองเส้นทำมุมฉากกัน

2. ร่างมุม 45°

3. ถ้าต้องการมุมเท่าใดก็ให้ประมาณจากมุม 45°

รูปที่ 1.17 แสดงการร่างมุม

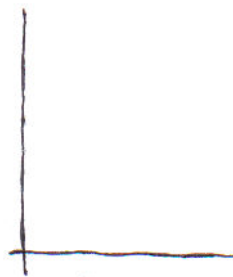
หน่วยเรียนที่ 1

5. การร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสและสี่เหลี่ยมผืนผ้า

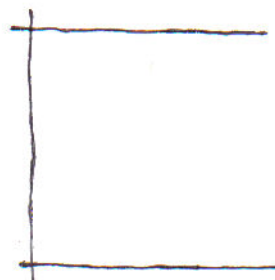
5.1 การร่างสี่เหลี่ยมโดยวิธีกำหนดด้านเริ่มต้น

5.1.1 การร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส

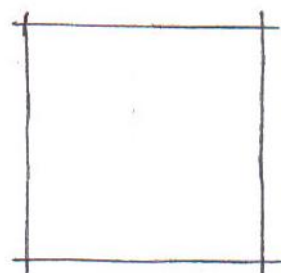
1. ลากเส้นตรงแนวนอนและ
นอนตั้งฉากกัน

2. ลากเส้นตรงแนวนอนให้ขนาน
กับเส้นแรกโดยมีระยะห่างตาม
ที่ต้องการ

3. ลากเส้นตรงในแนวตั้งขนานกับ
เส้นแรกให้มีระยะเท่ากับเส้นตรง
ในแนวนอน

รูปที่ 1.18 แสดงการร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส

หน่วยเรียนที่ 1

5.1.2 การร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ทำเหมือนกับการร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสดังในรูปที่ 1.19(ก) และ รูปที่ 1.19(ข) ขั้นตอนที่ 3 ลากเส้นตรงในแนวตั้งขนานกับเส้นแรกโดยให้มีระยะห่างตามความกว้างของสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ต้องการ ดังรูปที่ 1.19(ค)

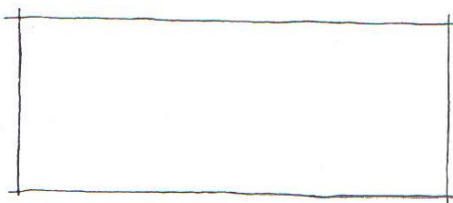
(ก)

(ข)

(ค)

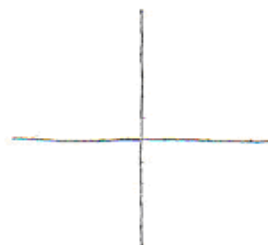

รูปที่ 1.19 แสดงการร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า

หน่วยเรียนที่ 1

5.2 การร่างสี่เหลี่ยมโดยกำหนดระยะห่างระหว่างด้านลงบนแกน

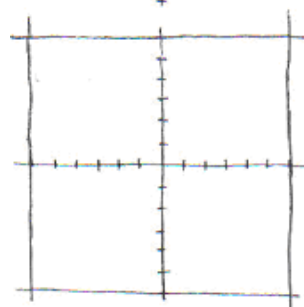
1. ลากเส้นตรงตัดกันในแนวตั้งและแนวนอนเป็นแกนกลาง

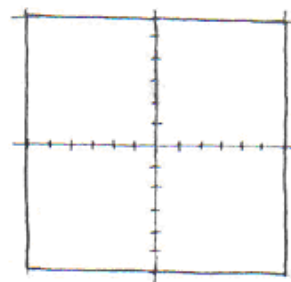
2. แบ่งเส้นตรงทั้งสองแกนออกเป็นส่วนย่อยๆ เท่าๆ กัน โดยเริ่มจากจุดศูนย์กลาง

3. ลากเส้นร่างขนานกับแนวแกนที่จุดสุดท้ายของทุกด้านที่ต้องการ จะได้กรอบโครงร่าง

4. ลากเส้นรอบรูปเส้นร่างทั้งสี่ด้าน

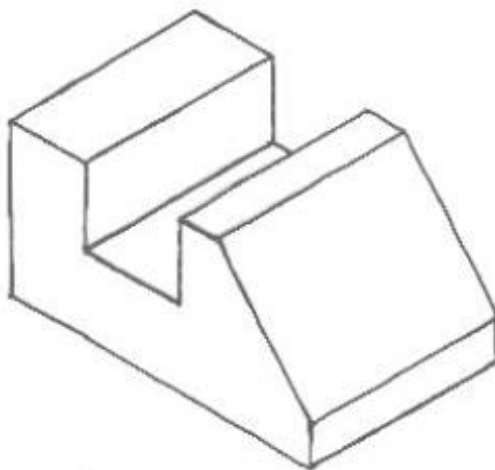

รูปที่ 1.20 แสดงการร่างสี่เหลี่ยมโดยกำหนดด้านบนแกน

หน่วยเรียนที่ 1

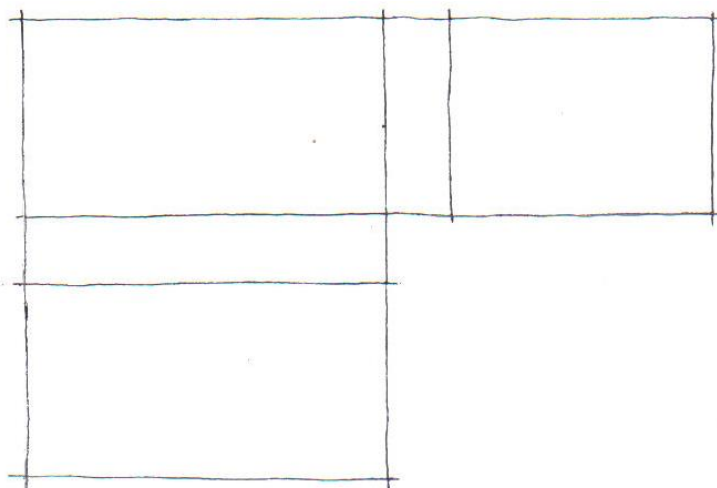

5.3 ตัวอย่าง การร่างภาพที่ใช้วิธีการลากเส้นตรงในแนวนอน แนวตั้ง แนวเฉียงและการร่างสี่เหลี่ยมประกอบกันเป็นภาพฉายของชิ้นงานในรูปที่ 1.21

รูปที่ 1.21 รูปทรงชิ้นงาน

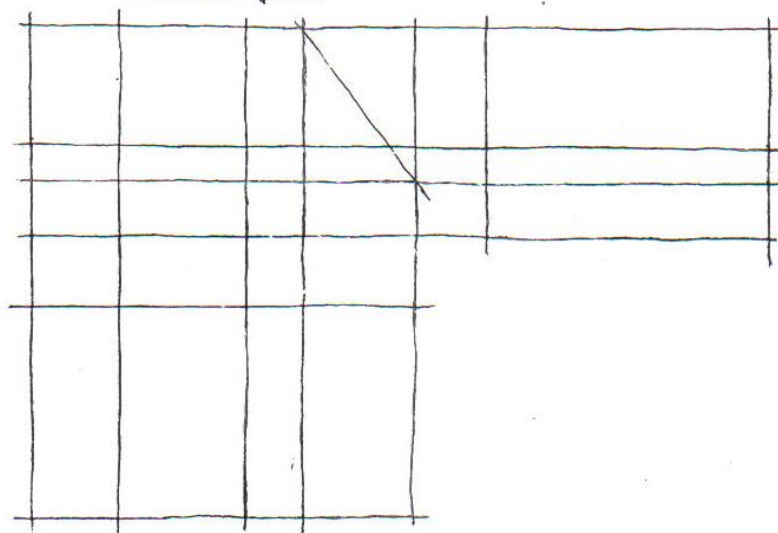
ขั้นตอนที่ 1. เขียนกรอบสี่เหลี่ยมเพื่อกำหนดโครงร่างของชิ้นงาน

รูปที่ 1.22 กำหนดโครงร่างชิ้นงาน

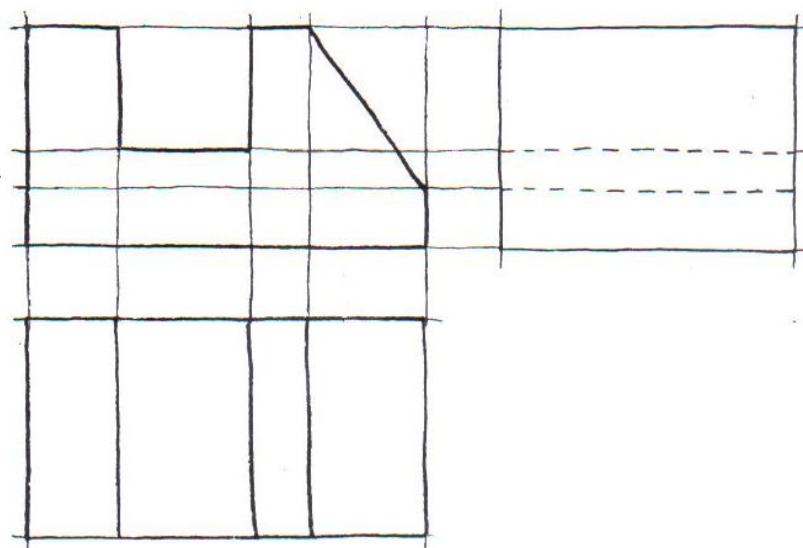
หน่วยเรียนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2. ลากเส้นฉายให้ครบทุกเส้น

รูปที่ 1.23 ลากเส้นฉายภาพ

ขั้นตอนที่ 3. เขียนเส้นรอบรูปรวมทั้งเส้นประให้ครบสมบูรณ์

รูปที่ 1.24 เขียนเส้นรอบรูปและเส้นประ

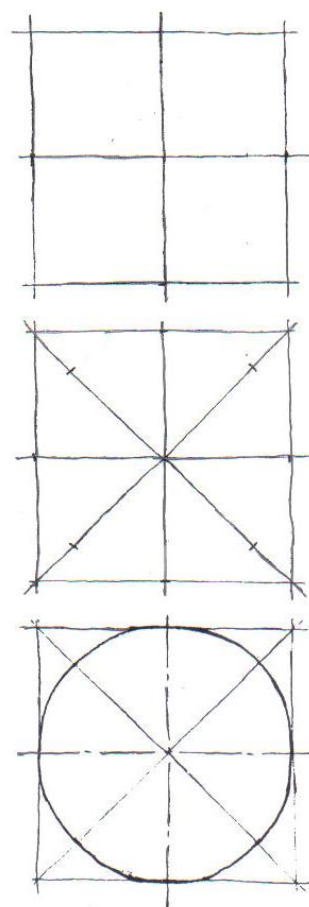
หน่วยเรียนที่ 1

6. การร่างเส้นโค้ง

การร่างเส้นโค้งให้มีความโค้งสม่ำเสมอจะทำได้ยาก แต่ถ้าได้ปฏิบัติตามหลักการเบื้องต้นบางประการแล้วจะช่วยให้การร่างวงกลม ส่วนโค้งวงกลม หรือโค้งใดๆ สามารถทำได้ง่ายขึ้น

6.1 การร่างวงกลมโดยวิธีกำหนดกรอบสี่เหลี่ยม

1. ลากเส้นตรงสองเส้นตัดตั้งฉากกันและกำหนดกรอบสี่เหลี่ยมให้มีความโตเท่ากับ ϕ ของวงกลม
2. ลากเส้นทแยงทั้งสี่มุมผ่านจุดศูนย์กลางและกำหนดรัศมีลงบนเส้นทแยง
3. ร่างรูปวงกลมผ่านจุดที่กำหนดไว้จนได้สัดส่วนที่ดีแล้วลงเส้นหนักทับเส้นร่าง

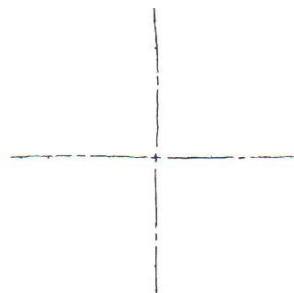

รูปที่ 1.25 แสดงขั้นตอนการร่างวงกลม

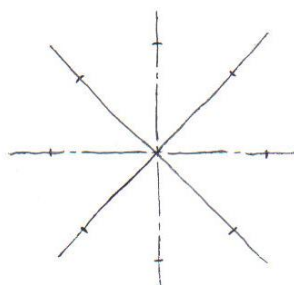
หน่วยเรียนที่ 1

6.2 การร่างวงกลมโดยกำหนดรัศมีลงบนแกน

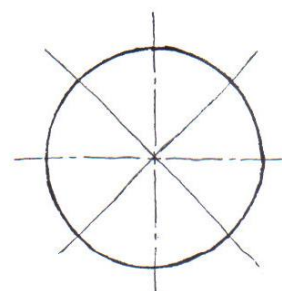
1. ลากเส้นตรงสองเส้นตัดตั้งฉากกันเป็นเส้นศูนย์กลาง

2. ลากเส้นทแยงผ่านจุดศูนย์กลางและกำหนดรัศมีลงบนแกนทุกเส้น (ถ้าวงกลมมีขนาดใหญ่ทแยงควรมีมากกว่าสองเส้น)

3. ร่างส่วนโค้งผ่านจุดที่กำหนดจะได้วงกลมตามรัศมีที่กำหนดไว้ได้

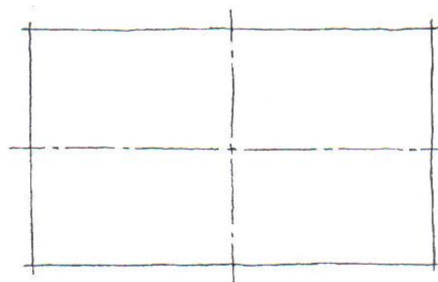

รูปที่ 1.26 แสดงขั้นตอนการร่างวงกลมโดยใช้แกนเป็นรัศมี

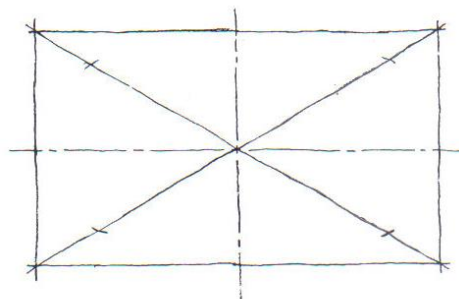
หน่วยเรียนที่ 1

6.3 การร่างวงรี ทำคล้ายกับการร่างวงกลมแต่กำหนดของแกนตามขนาด Major และ Minor ตามขนาดของวงรีที่ต้องการ

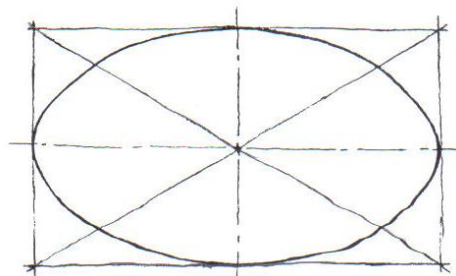
1. ลากเส้นตรงสองเส้นตัดตั้งฉากกันเป็นเส้นศูนย์กลางและกำหนดกรอบสี่เหลี่ยม

2. ลากเส้นทแยงผ่านจุดศูนย์กลางและกำหนดรัศมีลงบนแนวแกนทุกเส้น

3. ร่างส่วนโค้งผ่านจุดที่กำหนดจะได้วงรีตามรัศมีที่กำหนดไว้

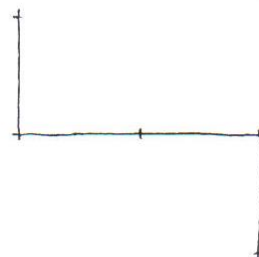

รูปที่ 1.27 แสดงขั้นตอนการร่างวงรี

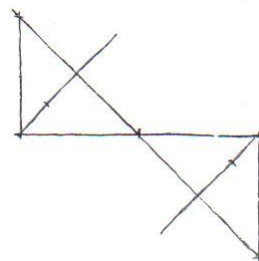
หน่วยเรียนที่ 1

6.4 การร่างส่วนโค้งของวงกลม

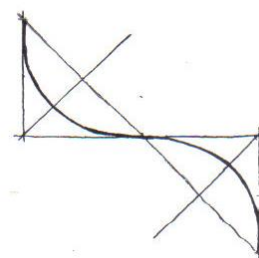
1. กำหนดจุดปลายของส่วนโค้งลงบนแกน

2. ลากเส้นทแยงและกำหนดจุดที่เป็นรัศมีของส่วนโค้งบนเส้นทแยง

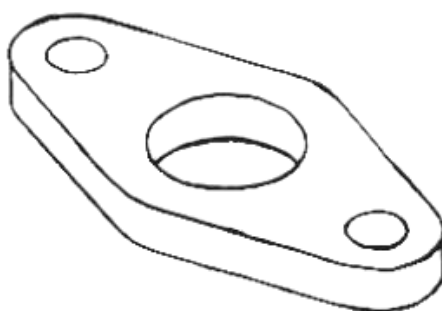
3. ลากเส้นโค้งต่อระหว่างจุดที่กำหนด

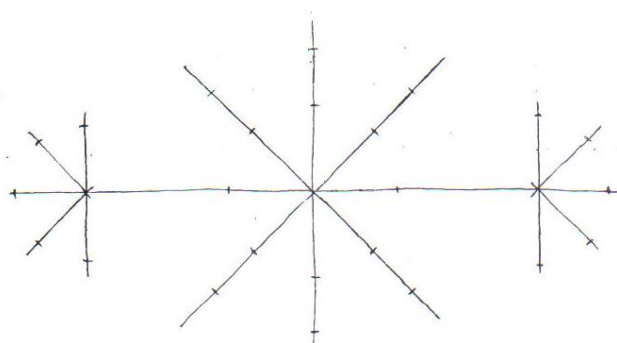
รูปที่ 1.28 แสดงขั้นตอนการร่างส่วนโค้งของวงกลม

หน่วยเรียนที่ 1

6.5 ตัวอย่าง การร่างภาพชิ้นงานที่ใช้วิธีการร่างวงกลมและส่วนโค้งของวงกลม
รูปที่ 1.29 รูปทรงชิ้นงาน

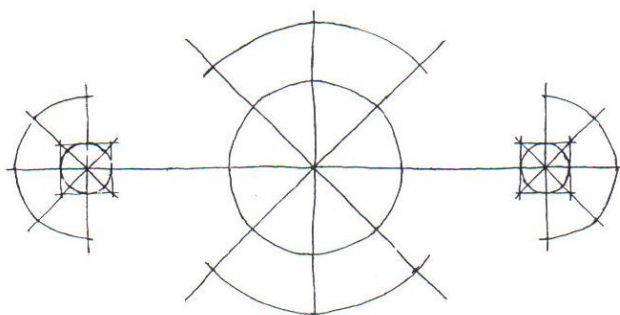

ขั้นตอนที่ 1.

รูปที่ 1.30 แสดงการร่างแกนและกำหนดจุดศูนย์กลางของวงกลม

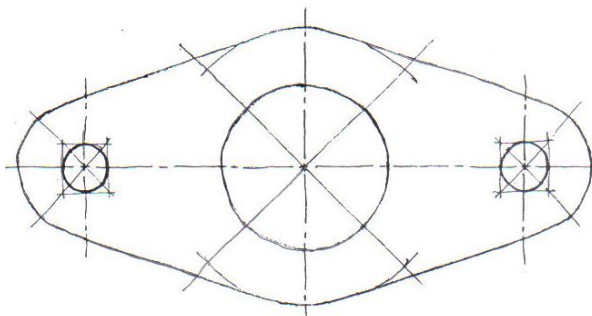
ขั้นตอนที่ 2.

รูปที่ 1.31 แสดงการร่างวงกลมและส่วนโค้งของวงกลม

หน่วยเรียนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3.

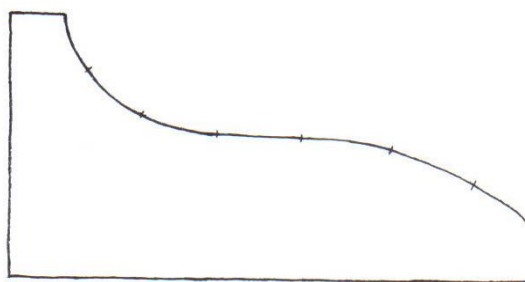
รูปที่ 1.32 เขียนเส้นรอบรูปให้สมบูรณ์รวมทั้งเส้นศูนย์กลาง

6.6 การร่างเส้นโค้งใดๆ ในการร่างเส้นโค้งที่มีความกว้างมากๆ ทำโดยกำหนดจุดของส่วนโค้งในแนวที่ต้องการขึ้นหลายๆ จุดแล้วลากเส้นเชื่อมจุด แต่ถ้าเป็นส่วนโค้งช่วงสั้นๆ อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดจุด สามารถร่างได้เลย

1. กำหนดจุดเพื่อเป็นแนวทาง

2. ลากเส้นเชื่อมต่อจุดที่กำหนดไว้

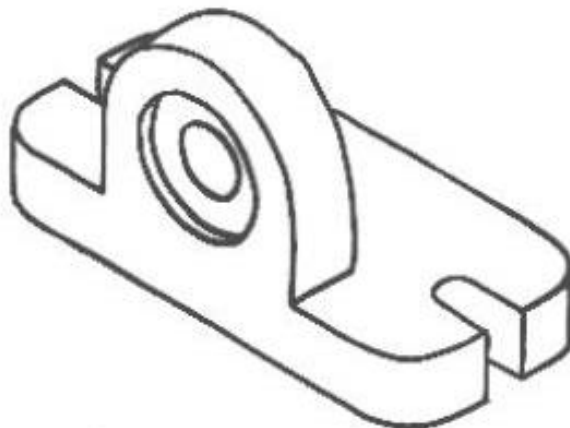

รูปที่ 1.33 การร่างส่วนโค้งใดๆ

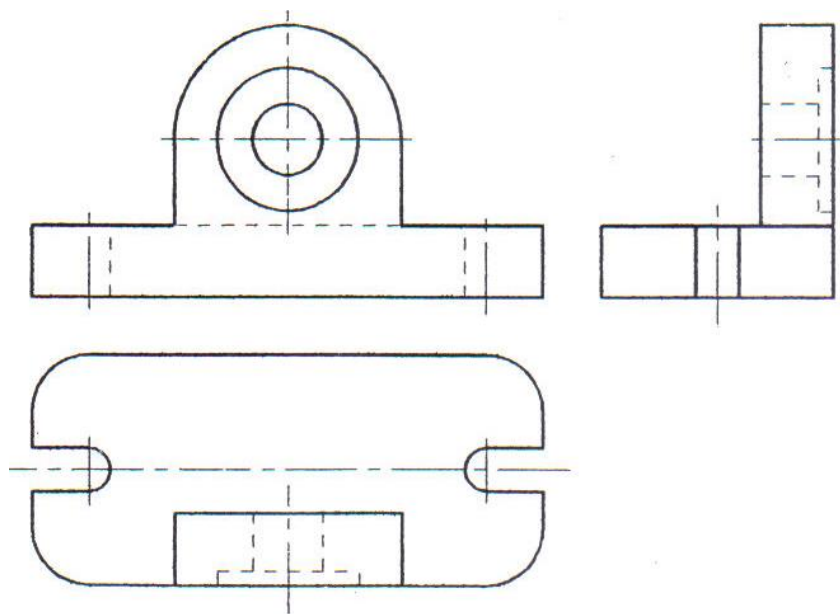
หน่วยเรียนที่ 1

7. ขั้นตอนการร่างแบบงานด้วยมือเปล่า

ตัวอย่าง ชิ้นงานที่ใช้คือ TOOL BLOCK ตามรูปที่ 1.34 และแบบภาพฉาย ตามรูปที่ 1.35

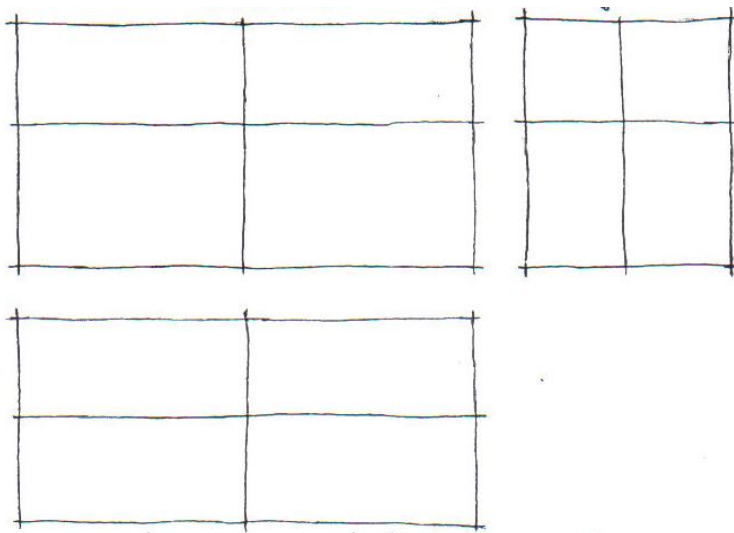
รูปที่ 1.34 ชิ้นงาน TOOL BLOCK

รูปที่ 1.35 แบบภาพฉายของ TOOL BLOCK

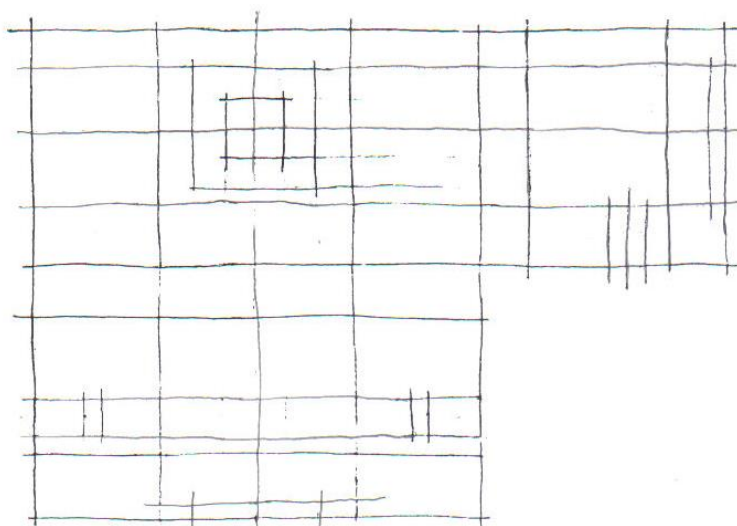
หน่วยเรียนที่ 1

ขั้นตอนที่ 1. ร่างกรอบสี่เหลี่ยมสัดส่วนของชิ้นงาน และเส้นแนวศูนย์กลาง

รูปที่ 1.36 ร่างเส้นกรอบสี่เหลี่ยมและเส้นแนวศูนย์กลาง

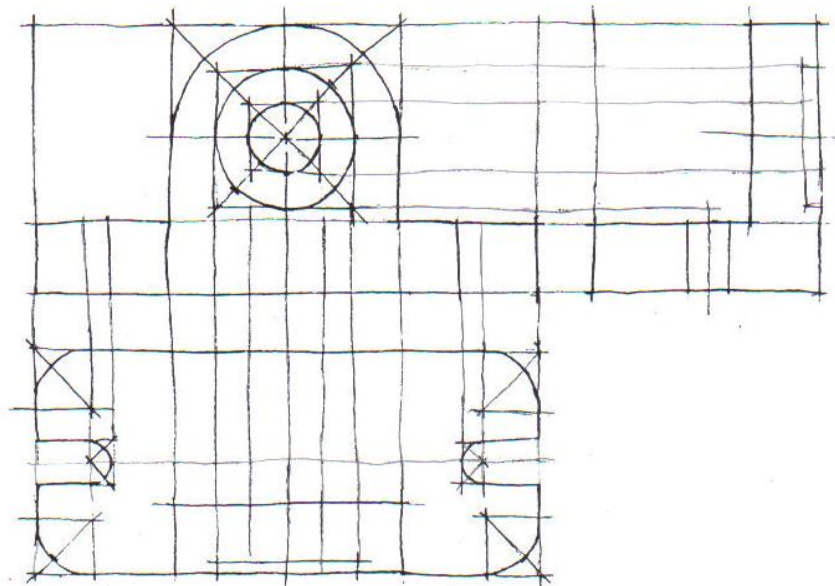
ขั้นตอนที่ 2. เขียนเส้น โครงร่างรอบรูปและเส้นฉาย

รูปที่ 1.37 เขียนเส้นรอบรูปและลากเส้นฉาย

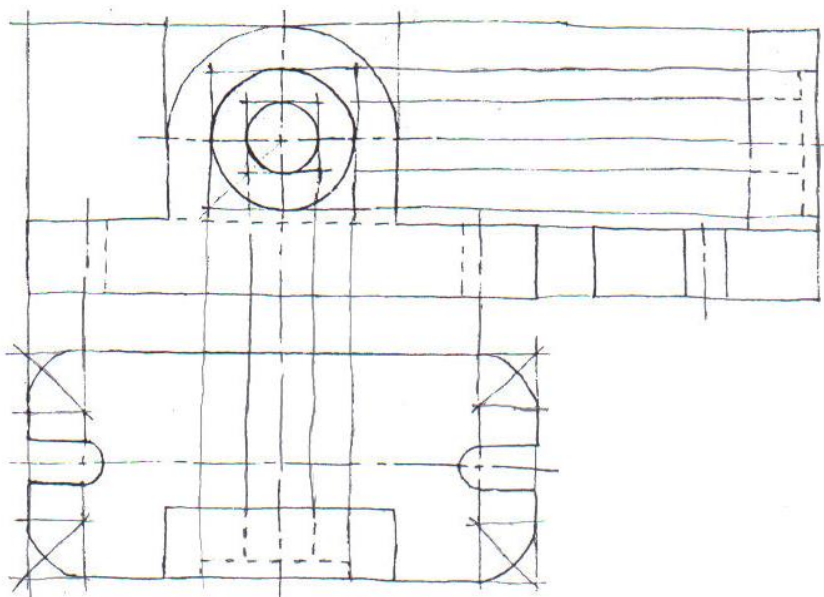
หน่วยเรียนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3. กำหนดจุด ร่างวงกลมและส่วนโค้งทั้งหมด

รูปที่ 1.38 แสดงการกำหนดจุด ร่างวงกลมและส่วนโค้ง

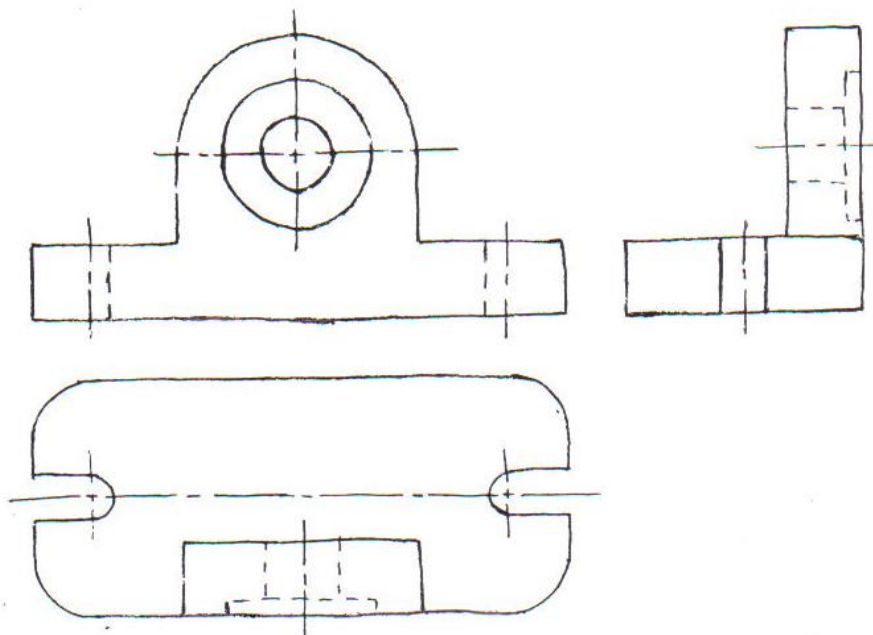
ขั้นตอนที่ 4. เขียนเส้นรอบรูปให้สมบูรณ์และ เขียนเส้นประ

รูปที่ 1.39 เขียนเส้นรอบรูปและเส้นประ

หน่วยเรียนที่ 1

ขั้นตอนที่ 5. ตรวจสอบความถูกต้องของงานที่ร่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว

รูปที่ 1.40 ตรวจสอบภาพที่ร่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว